

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/57/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7512209643
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Tutko
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2013:7512209643.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci žalobcu V. W., W.Y..R., so sídlom v Bratislave, Q. Č.. XX, proti žalovanej H. Z., O. B. X. Č.. XXX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného OZ právna pomoc spotrebiteľom, so sídlom v Košiciach, W. Č.. XX, o zaplatenie 1.052,80 eura s príslušenstvom, o odvolaní vedľajšieho účastníka proti uzneseniu Okresného súdu Košice-okolie zo dňa 06.11.2012 č.k. 18C/235/2012-52 takto

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie vo výroku o trovách konania vedľajšieho účastníka a v rozsahu zrušenia vec v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa konanie zastavil a vyslovil, že v právnom vzťahu medzi žalobcom a žalovanou a žalobcom a vedľajším účastníkom na strane žalovanej žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Výrok o zastavení konania odôvodnil ustanovením § 10 ods. 1, 2 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších zmien a doplnkov, pretože žalobca aj napriek riadne doručenej výzve a poučeniu súdny poplatok z návrhu na začatie konania v súdom stanovenej lehote (a ani do konca lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu o zastavení konania) nezaplatil.

Výrok o trovách konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p., podľa ktorého na náhradu trov konania nemá žiaden z účastníkov právo, pretože konanie bolo zastavené. Vo vzťahu k vedľajšiemu účastníkovi nepriznanie náhrady trov konania odôvodnil aj tým, že súd vo veci samej ešte nezačal konať, preto trovy, ktoré vznikli vedľajšiemu účastníkovi v súvislosti s jeho zastúpením právnym zástupcom nepovažoval za účelne vynaložené trovy.

Proti tomuto uzneseniu vo výroku, ktorým súd vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznal podal včas odvolanie vedľajší účastník na strane žalovanej. Žiadal, aby odvolací súd napadnuté uznesenie vo výroku o trovách konania zmenil a priznal mu náhradu tak trov prvostupňového, ako aj odvolacieho konania. V odvolaní uviedol, že pokiaľ súd prvého stupňa rozhodol o trovách konania podľa ust. § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p., ide o nesprávne aplikáciu zákonného ustanovenia, keď súd o trovách konania rozhodol automaticky bez toho, aby skúmal zavinenie žalobcu, ktorý tým, že nezaplatil súdny poplatok vo veci procesne zaviniť, že konanie vo veci bolo zastavené. Tvrdil, že žalobca si uvedomoval neopodstatnenosť svojej žaloby, preto po jeho vstupe do konania tento nezaplatil, aj keď pôvodne ho zaplatiť chcel, pretože v žalobnom návrhu uviedol, že súdny poplatok zaplatí na výzvu súdu. Zdôraznil, že vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich

zavinil. K zastaveniu konania pritom môže dôjsť z rôznych procesných dôvodov (napr. pre nezaplatení súdneho poplatku, pre nedostatok podmienok v konaní, z dôvodu späťvzatia návrhu alebo žaloby a pod.). Skutočnosť, že súd nezačal konať vo veci samej neznamená, že vedľajšiemu účastníkovi (alebo hlavnému účastníkovi) nemôžu vzniknúť, resp. nevzniknú trovy konania. Do konania vstúpil a stal sa vedľajším účastníkom na strane žalovaného ešte predtým, ako došlo ku právoplatnému skončeniu konania, pričom má v konaní rovnaké práva a povinnosti ako hlavný účastník. V konaní má preto právo vykonať všetky procesné úkony, ktoré môže urobiť hlavný účastník, s výnimkou dispozície s konaním a s výnimkou tých úkonov, ktoré by boli v rozpore so záujmom hlavného účastníka. Z uvedeného vyplýva, že tak ako hlavný účastník, aj vedľajší účastník po začatí sporového konania, t.j. odo dňa podania úplného návrhu na začatie konania, mal právo nahliadať do spisu a podať vyjadrenie k žalobnému návrhu. Uvedené úkony pritom nie sú obmedzené tým, že tieto by mohol vykonať až po zaplatení súdneho poplatku žalobcom, alebo až po tom, čo súd začne konať vo veci samej. Poukázal na to, že prax ukazuje, že len samotná vedomosť žalobcu o vstupe vedľajšieho účastníka do konania s právnym zástupcom a hrozba rizika uloženia povinnosti nahradíť trovy konania, odrádza žalobcu od ďalšieho uplatňovania nezmyselných návrhov proti spotrebiteľom, a javí sa to ako jeden z najúčinnějších prostriedkov ako zabrániť dodávateľom uplatňovať si nároky z neprijateľných zmluvných podmienok. V konaní si žalobca uplatňoval nárok proti žalovanej na zaplatenie zmluvnej pokuty dohodnutej v zmluve o pripojení, ktorá bola ako neprijateľne právoplatne judikovaná uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 29.03.2012 v konaní sp. zn. 13Co/19/2012. Ním uplatnené trovy právneho zastúpenia považoval za účelne vynaložené, pretože tieto bezprostredne súviseli s konaním, keď takýmito úkonmi sú nepochybne tak príprava a prevzatie zastúpenia, ako aj vyjadrenie k žalobnému návrhu. Svoje právne a skutkové posúdenie vykonal pri prvom úkone, ktorý mu patrí, preto takýto úkon (vyjadrenie k žalobnému návrhu) nie je možné považovať za nadbytočný. Uplatnená náhrada trov právneho zastúpenia nie je ani nadmerná, pretože je vypočítaná v súlade s príslušnými ustanoveniami vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Zároveň v podanom odvolaní zdôraznil, že už len v rámci princípu „rovnosti zbraní“ nie je spravodlivé vyžadovať, aby proti žalobcovi, ktorý inicioval tisíce konaní v celej Slovenskej republike a je v konaní zastúpený advokátskou kanceláriou, vystupovali iba laici združených v občianskom združení bez právneho zastúpenia. Súdna prax ako aj odborná literatúra pritom dospela k záveru, že odmena advokáta je vždy nákladom potrebným k účelnému uplatňovaniu, resp. bráneniu práva.

Na základe podaného odvolania odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie vo výroku o trovách konania vedľajšieho účastníka a konanie mu predchádzajúce podľa § 212 ods. 1, 3 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie vedľajšieho účastníka je dôvodné.

Odvolací súd je v prejednávanej veci toho názoru, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní o trovách konania vedľajšieho účastníka vychádzal z nesprávneho právneho názoru, ak má za to, že tento v konaní nevykonal žiaden účelný úkon právnej pomoci v prospech žalovanej a na vec aplikoval nesprávny právny predpis ustanovenie § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p., v dôsledku čoho vec nesprávne právne posúdil.

Podľa § 93 ods. 2 O.s.p. ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konaní aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Citované ustanovenie § 93 ods. 2 O.s.p. o možnosti vstupu do konania ako vedľajšieho účastníka takej právnickej osoby, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu je účinné od 15.10.2008 a bolo zavedené do Občianskeho súdneho poriadku zák. č. 384/2008 Z.z.. Cieľom novej právnej úpravy podľa dôvodovej správy k zákonu č. 384/2008 Z. z. bolo umožniť širšiu ochranu osobám, na ochranu ktorých sú zriaďované rôzne právnické osoby a združenia.

Takto založené združenie sa môže na súde podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania, aby odstránil protiprávny stav,

rovnako ako sám spotrebiteľ. Práva spotrebiteľov, teda môže združenie chrániť tým, že samo podá návrh na súd proti porušiteľovi práva, môže podľa § 26 ods. 5 O.s.p. zastupovať účastníka na základe plnomocenstva alebo môže vstúpiť do konania ako vedľajší účastník podľa § 93 ods. 2 O.s.p..

Vzhľadom na to, že ustanovenie § 93 ods. 4 O.s.p. výslovne stanovuje, že vedľajší účastník v konaní má rovnaké práva a povinnosti ako účastník, možno z toho vyvodiť záver, že vedľajšiemu účastníkovi môže byť priznaná aj náhrada trov konania za predpokladu, kedy právo na náhradu trov konania vznikne účastníkovi, ktorého v konaní vedľajší účastník podporoval.

Článok 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky priznáva každému právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi. Pod pojem „každý“ spadá aj vedľajší účastník konania. Vedľajší účastník nie je vylúčený z voľby, akým spôsobom si toto základné právo (na právnu pomoc v konaní pred súdmi) uplatní, ale musí počítať s tým, že aj vo vzťahu k nemu bude súd skúmať, či trovy konania boli účelne vynaložené a či je dôvod na priznanie náhrady trov proti neúspešnému účastníkovi.

Ak je cieľom združenia na ochranu spotrebiteľa presadzovať oprávnené záujmy spotrebiteľov a právom spotrebiteľa chrániť a presadzovať svoje oprávnené záujmy aj prostredníctvom združenia na ochranu spotrebiteľov, musí sa súd, ak sa združenie na ochranu spotrebiteľa zúčastní konania ako zástupca účastníka alebo vedľajší účastník na strane spotrebiteľa zaoberať tým, či takéto trovy konania boli účelne vynaložené na ochranu oprávnených záujmov spotrebiteľa. Súd má preto možnosť posúdiť účelnosť vynaloženia jednotlivých trov konania vedľajšieho účastníka prostredníctvom advokáta.

Podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie bolo zastavené.

Podľa § 146 ods. 2 O.s.p. ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

Ak došlo k zastaveniu konania, nemá zásadne žiaden z účastníkov (§ 146 ods. 1 písm. c/) právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku. Za podmienok uvedených v ust. § 146 ods. 2 O.s.p. však možno uložiť niektorému z účastníkov povinnosť nahradiť druhému účastníkovi náklady zastaveného konania. Súd preto musí za splnenia podmienok v ňom uvedených povinnosť na náhradu nákladov uložiť. Taká situácia nastáva za predpokladu, že niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť a preto mu vzniká povinnosť nahradiť jeho trovy. V takom prípade je nutné vychádzať z toho, že nárok na náhradu nákladov konania je nárokom, ktorý má základ v ustanoveniach práva procesného a nie v ustanoveniach práva hmotného. Preto o tom, či účastník konania zavinil, že konanie muselo byť zastavené možno uvažovať len z hľadiska procesného a posudzovať ho podľa procesného výsledku.

V prejednávanej veci z obsahu spisu je zrejmé, že konanie vo veci bolo zastavené v dôsledku nezaplatenia súdneho poplatku z návrhu na začatie konania vo veci podľa ust. § 10 ods. 1, 2 zák. č. 71/1992 Z.z. o súdnych poplatkoch. Z procesného hľadiska (v súlade s existujúcou judikatúrou aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. uznesenie zo dňa 14.09.2011 sp. zn. M Cdo 4/2010) je preto potrebné mať za to, že žalobca zavinil zastavenie konania, keď nezaplatil súdny poplatok na výzvu súdu, preto mu vznikla povinnosť nahradiť trovy konania podľa ustanovenia § 146 ods. 2 O.s.p. Nemožno preto považovať za správne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa, keď pri rozhodovaní o trovách konania vedľajšieho účastníka vychádzal z ustanovenia § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. a nie z ustanovenia § 146 ods. 2 O.s.p.

Za nesprávny je potrebné považovať aj názor súdu prvého stupňa o neúčelnosti trov právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka z dôvodu, že úkony právnej pomoci vedľajšieho účastníka boli vykonané v období, keď súd vo veci samej ešte nezačal konať. K tomu je potrebné uviesť, že právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu, sa môže zúčastniť konania popri účastníkovi konania ako vedľajší účastník v zmysle označeného ustanovenia § 93 ods. 2 O.s.p., v ktoromkoľvek štádiu konania, teda aj pred tým, než súd vo veci samej začne konať. V preskúmvanej veci sa vedľajší účastník oznámil svoj vstup do konania písomným podaním došlým súdu dňa 6.7.2012 a následne do spisu zaslal vyjadrenie k predmetu sporu (dňa 13.7.2012), v ktorom vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku.

Účelnosť vynaloženia jednotlivých trov konania vedľajšieho účastníka prostredníctvom advokáta možno posudzovať iba vo vzťahu k účelnosti uplatňovania alebo bránenia práva účastníka, na strane ktorého v konaní vystupuje. Bolo preto úlohou súdu prvého stupňa pri rozhodovaní o trovách konania vedľajšieho účastníka prostredníctvom advokáta posúdiť ich účelnosť vo vzťahu k bráneniu práva žalovanej a to aj s prihliadnutím na skutočnosť, že po tom, čo žalobcovi bolo doručené (okrem iných listín súdu) oznámenie vedľajšieho účastníka o vstupe do konania a jeho vyjadrenie k žalobe dňa 3.10.2012, bezprostredne na to žalobca písomným podaním zo dňa 17.10.2012 oznámil, že na podanom návrhu netrvá a tento berie späť v celom rozsahu.

Vzhľadom na tieto skutočnosti možno konštatovať, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nemožno považovať za správne, ak vychádzal z nesprávneho právneho názoru a nesprávnej právnej normy (ust. § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.), a preto odvolací súd postupom podľa § 221 ods. 1, 2 O.s.p. zrušil napadnuté uznesenie vo výroku o trovách konania vedľajšieho účastníka a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Po vrátení veci bude úlohou súdu prvého stupňa vychádzať z právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tomto zrušujúcom uznesení, posúdiť účelnosť vedľajším účastníkom uplatnených trov právneho zastúpenia a následne rozhodnúť o výške ním uplatnených trov konania.

Uvedené rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.